У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 48. П'ЯТНИЦЯ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 13, 1970 No. 48. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 12 березня 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН, ПРОМОВЛЯЮЧИ на бенкеті Конгресу Ветеранів Закордонних Воєн, заявив 2,500 делегатам, що „національний характер" американського народу далеко важливіший як його багатство і зброя. На цій Конференції Ветеранів призначено нагороду сенаторові демократові із Вашингтону Генрі М. Джексонові. Ніксон сказав, що сенатор Джексон, хоч є членом політичної опозиції, то він є уосібленням того факту, що коли вирішуються справи оборони країни і її безпеки, миру і волі, — то він тоді відкидає партійне становище, і діє як американець, а не як демократ.

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ ПІДКОМІСІЇ в справах карного законодавства сенатор демократ із Аркенсо Джан МекКлеллен заявив, що республіканський Уряд не повинен старатися про схвалення нового закону, згідно з яким можна б ідентифікувати запідозрених осіб, хоч немає даних на те, щоб їх заарештувати. Сенатор МекЛеллен заявляє, що цей урядовий проєкт противиться Конституції ЗСА, і тому Конгрес не може його схвалити. Цей урядовий законопроєкт збільшував би повновласть поліції та її агентів. Сенатор МекКлеллен вже давніше був проти завеликої влади поліції.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ВИЗНАЧИВ КВОТУ 395,000 бочок ропи денно, яку можна буде імпортувати з Канади. Президент зробив це в „інтересі безпеки країни". Ця квота обов'язує дещо взад, бо від 1-го березня ц. р. З Білого Дому заявили, що треба було встановити квоту, бо без неї деколи канадійський експорт нафтової ропи становив 550,000 бочок денно. Сенатор демократ Вілліям Д. Проксмаєр нарікав, що зменшення імпорту канадійської нафти збільшить ціни на нафтові продукти в ЗСА, але в Білому Домі заперечують це. Встановлення квоти на ропу відбулося на основі порозуміння представників обидвох держав.

СЕКРЕТАР ЛЕТУНСТВА РОБЕРТ С. СІМЕНС, промовляючи на закритому засіданні Сенатської Комісії Збройних Сил, виявив, що ЗСА вже в червні цього року відкриють свою першу базу з тими керованими ракетами, які мають по кілька бомб. Давніше плянували першу базу відкрити аж при кінці цього року. Секретар летунства казав, що на цій базі будуть розміщені керовані ракети „Мінітмени 3". Ці ракети мають по три бомби, які можуть вибухати в різному часі і над різними місцями ворожої території. Минулого року плянували сповільнити програму розміщення цих ракет.

СЛАВНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕТУН Чарлз А. Ліндберг, який в 1927 році вперше в історії перелетів з Америки Атлантик до Парижу, чим здобув був тоді світову славу, плянує видати свій „Щоденник" у формі книжки. Цей „щоденник' обіймає події від 1937-го року до літа 1945-го року. В тих роках Ліндберг був в центрі завзятої суперечки не тільки в ЗСА. Ліндберг відвідав був тоді СССР і Німеччину, він старався про те, щоб ЗСА не вмішувалися до війни, яка почалася 1-го вересня 1939-го року. Його книжка матиме 400,000 слів.

У СВІТІ

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ПОГОДИЛАСЬ, щоб Східня Німеччина визначила будь-яке місто для конференції канцлера Віллі Брандта й східньо - німецького прем'єра Віллі Стофа. Речник західньо - німецького уряду заявив, що місце й час переговорів це така другорядна справа, яка не повинна грати ролі у проблемі покращання долі одного німецького народу. Така конференція повинна відбутися літом цього року. Тепер ведуться підготовні розмови.

РОДЕЗІЇ ЗАГРОЖУЄ міжнародна ізоляція. Після рішення Америкою закрити в Родезії свій консулят, таке саме рішення прийняли або внедовзі приймуть Голляндія, Австрія, Греція, Франція і Західня Німеччина. Залишать там свої консуляти Швайцарія та держави з біло - расистськими режимами — Південно - африканський Союз і португальські колонії Анголя й Мозамбік. Родезія проголосила свою незалежність 11 листопада 1965 р. та заявила себе суверенною республікою 2 березня ц. р., з конституцією, що закріплює владу за маленькою білою меншиною над великою чорною автохтонною більшістю. Прем'єр Родезії Ієн Смит висловив „жаль" з приводу рішення Америки, але й певність, що воно не пошкодить Родезії.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТІ ВИРІШИЛИ поставити перед військовий суд також сотника Ернеста М. Медіну, командира сотні, яка 16 березня 1968 р. в південно - в'єтнамському селі Сонгмі буцім-то перевела „масакру" серед тамошнього цивільного населення. Водночас те рішення пристосовано й до інших двох сотників та трьох вояків. Разом оскаржено у тому злочині вже 10-ох військовиків, учасників битви в селі Сонгмі.

39 ВІДВАЖНИХ ЖИДІВ В СССР ЗГОЛОСИЛИ прилюдний протест проти совєтської нагінки проти Ізраїлю та проти запрягання обмосковлених жидів до тієї кампанії. 39 жидів, совєтських громадян, чоловіки і жінки з різних станів і верств, вимагають в листі до голови пресового департаменту в міністерстві закордонних справ, Леоніда Зам'ятіна, щоб той уможливив їм також радіо - телевізійний виступ, на якому вони могли б з'ясувати своє становище. Всі вони ствердили, що хочуть еміґрувати до Ізраїлю „хоч би навіть пішком".

ІЗРАЇЛЬ ФОРТИФІКУЄ свій кордон від сторони Ливану на зразок кордону до Йорданії: внаслідку здвигнення фортифікацій над йорданським кордоном значно зменшилися реальні можливості наскоку відтіль арабських терористичних загонів. Ізраїльський парлямент визначив законом дефініцію, хто є жидом. Ізраїльські законодатці вирішили 51 голосом проти 14 при 9-ох відсутніх, що жидом є той, хто народився з мами жидівки, або навернувся на мойсеєву віру. Таким чином Ізраїль прийняв становище ортодоксальних рабінів та відкинув концепцію, щоб жидівську національність відмежувати від віровизнання.

ДВОЄ МОЛОДИХ НІМЦІВ ПРОБУВАЛИ стероризувати револьверами пілота і залогу пасажирського літака, який вистартував з летовища Шенеберґ під східнім Берліном, та скерувати літак до Західньої Німеччини. Пілот ніби погодився, але завернув літак і приземлився знову на тому самому летовищі. Тоді цих двоє німців, молоде подружжя, зорієнтувавшись, що їх спроба не вдалася і їм грозить арештування та важка кара, застрілилися.

ВІДБУЛАСЯ ПЕРЕВІРКА СТАНУ І ДІЛОВОДСТВА УНСОЮЗУ

Джерзі Сиmі. — Цього тижня, починаючи від понеділка 9-го березня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу відбувалася перевірка майна, діловодства та загального стану цієї великої установи. Цю звичайну щорічну перевірку переводила Головна Контрольна Комісія в складі: д-р Володимир Ґалан з Філядельфії —голова, мґр Іван Геврик з Вінніпеґу — заступник голови, інж. Іван Вацук з Дітройту та Іван В. Іванчук з Чикаґо — секретарі і Володимир Гірняк з Віндсору — член. Перевірка включала також Канадійську Канцелярію УНСоюзу в Торонті, яку перевели контролери мґр Ів. Геврик та Вол. Гірняк в суботу, 7-го березня, та виховно - відпочинкову оселю „Союзівка", яку Контрольна Комісія відвідала в четвер, 12-го березня. На п'ятницю, 13-го березня, заповіджені наради Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу і опісля наради Екзекутиви з Контрольною Комісією. Теперішня перевірка діловодства і стану УНС попереджає його 27-му конвенцію, яка має відбутися в Клівленді в тижні від 18-го травня цього року.

Головна Контрольна Комісія УНС при праці. Сидять (зліва): інж. Іван Вацук, мґр Іван Геврик, д-р Володимир Ґалан, Іван В. Іванчук та Володимир Гірняк.

У Сенаті зголошено резолюцію проти політики Президента щодо Ляосу

Вашинґтон. — Голова сенатської Комісії для закордонних зв'язків, один із передових „голубів" між американськими законодатцями, Дж. В. Фулбрайт, зголосив на пленумі Сенату в минулу середу 11 березня резолюцію, яка заперечує право президента Ніксона висилати американське летунство до бойових дій в Ляосі. Сен. Фулбрайт покликується на компетенцію Сенату виповідати війну та на т. зв. „Резолюцію щодо зобов'язань" з-перед двох років, в якій підкреслювалось, що всякі військові зобов'язання супроти чужих держав мусять мати „затверджуючу згоду однаково від екзекутивної, як законодатної влади". Сен. Дж. В Фулбрайт арґументує, що хоч, за твердженням президента Ніксона, в Ляосі нема американських військ, проте летунство є невід'ємною частиною збройних сил держави і коли Президент приписує собі право висилати бойове летунство до дій над територію Ляосу, то він може те саме зробити й із наземним військом. Сен. Фулбрайт не вдоволений публичним з'ясуванням ситуації в Ляосі, що його подав у своїй широкій заяві в п'ятницю 6 березня президент Ніксон, і все ще твердить, що „не сказано всього". Резолюція сенатора Фулбрайта, навіть як би перейшла в Сенаті, не має обов'язуючої правної сили, а тільки має морально-політичне значення, як своєрідна демонстрація проти президента Ніксона. Всупереч твердженням Президента всіх військових кіл — сенатор Фулбрайт заявляє, що Ляос „не причетний до ситуації у Південному В'єтнамі".

Високі промислові інвестиції свідчать про те, що не буде рецесії

Вашинґтон. — Департамент Торгівлі та Біржова Комісія зробили огляд тих всіх інвестицій, які плянують зробити бизнеси в цьому році і на основі цього твердять, що в цьому році не буде більшої економічної рецесії, бо економіка ніколи не зменшує темпу свого збільшення тоді, коли збільшуються інвестиції. Промисловці заповіли, що вони плянують збільшити інвестиції в розбудову фабрик та фабричного еквіпунку на 10 відсотків, це значить до 83.6 більйона дол. Збільшення інвестицій на 8 більйонів долярів — буде майже таке саме ,як в 1969 році. Економісти звертають увагу на те, що збільшення інвестицій дає сильнішу основу твердити про збільшення економіки, як збільшення видатків споживачів або збільшення урядових витрат. Збільшення інвестицій має бути більше в другій половині року, як в першій. Цей огляд Департаменту Торгівлі розходиться з передбаченням демократичних економістів, які твердять, що ЗСА вже знаходяться в стані економічної рецесії.

Сенат схвалив законопроєкт про заборону реклямувати цигарки

Вашинґтон. — Сенат більшістю 75-ох до 9-ох голосів прийняв законопроєкт, згідно з яким від 2-го січня 1971-го року не вільно буде реклямувати цигарки в радієвих і телевізійних програмах. Сенатор демократ із Вашинґтону Воррен Дж. Маґнусон заявив після голосування, що цей „проєкт є стомилевим кроком" на шляху до здоров'я американців. Він хвалив Сенат за те, що схвалив заборону вихваляти курення цигарок, хоч проти цього законопроєкту виступали в кульоарах Капітолю представники багатої тютюнової промисловости та телевізійних і радієвих станцій які заробляють великі суми на реклямах цигарок. Палата має ще схвалити цю редакцію цього законопроєкту, яку прийнято на спільній конференції. Новий закон загострить пересторогу,, яка буде на кожній пачці цигарок. Досі є така пересторога: „Увага! Курення цигарок може бути риском для вашого здоров'я". Нова пересторога буде така „Увага! Головний лікар ЗСА вирішив, що куреня небезпечне для вашого здоров'я".

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ЯНҐСТАВНІ

Цього року Відділ УККА в Янґставн, Огайо, влаштовує Шевченківське Свято дня 22-го березня, у великій залі Української Католицької Церкви, при Раєн Авеню. В програмі візьмуть участь: Мішаний Хор під диригентурою мґра А. Жмуркевича, Жіночий Хор „Ластівка" та молоді деклятори. Реферати виголосять д-р Александер Сидоряк в українській мові й адвокат М. Юрчишин в англійській мові. Початок о годині шостій вечером.

ГОСПОДАРСЬКІ НЕДОЛІКИ В СССР ЗАГОСТРЮЮТЬ БОРОТЬБУ ЗА ВЛАДУ У КРЕМЛІ

ШЕЛЕПІН, СУСЛОВ І МАЗУРОВ МАЛИ ВИСТУПИТИ ПРОТИ БРЕЖНЄВА І КОСИҐІНА

Лондон. — Британське пресове бюро Ройтера повідомляє, покликавшись на джерела з Юґославії і Чехо-Словаччини, що у Кремлі загострилась перманентна тиха боротьба за владу: три члени Політбюра — Міхаїл Суслов, Александер Шелепін і Кіріл Мазуров — підписали спільну заяву, в якій закидають першому секретареві компартії СССР Леонідові Брежнєву і прем'єрові Александрові Косиґінові, що вони занедбали свої обов'язки в ділянці державної економіки та довели до значного упадку сільсько - господарської продукції. Вони домагаються переведення в цій справі дебат на найближчому Центральному Комітетові компартії. Промотором і головною фіґурою у тій кампанії проти Брежнєва і Косиґіна є — твердить бюро Ройтера — 51-річний Александер Шелепін, який від часу упадку Хрущова шість років тому ступав на щораз вищі щаблі партійно-державної кар'єри. Шелепін був раніше головою всесоюзного Комсомолу, відтак головою політичної поліції — КҐБ, але Брежнєв відсунув його відтіль і зробив головою совєтських професійних спілок. 68-літній Міхаїл Суслов був колись провідним партійним теоретиком-ідеологом, але втратив на впливах внаслідку свого кволого здоров'я, — 55-річний Мазуров є першим заступником прем'єра. Противники Хрущова в керівній партійній кліці на Кремлі використали були також невдачі його сільсько-господарської політики, однаково з казахстанськими „цілинними землями', як кукурудзяною дурійкою, щоб скинути його з влади.

Москва погрожує західнім кореспондентам видаленням за „сприяння сіонізмові"

Москва. — Московські „Ізвєстія" з 11 березня ц. виступили різко проти кореспондентів „Н. Й. Таймсу", британського бюра Ройтера, „Ассошієйтед Пресс", лондонського „Дейлі Телеграфу" та „Бритіш Бродкестінґ Корпорейшен" — за те, що вони передали своїм читачам і слухачам вістку про виступ 39-ох жидів у СССР проти совєтської протиізраїльської кампанії та проти використовування для тієї кампанії засимільованих обмосковлених жидів. „Ізвєстія" твердять, що тим своїм повідомленням представники названих великих щоденників та пресових бюр доказали, що вони насправді є на „послугах сіонізму" в СССР. „Ізвєстія" дораджують тим кореспондентам, що їх називає за їх іменами, „призадуматися над цим", погрожуючи таким чином видалення їх. „Ізвєстія" називають також за іменами декого з підписаних на тому одвертому листі совєтських жидів називаючи їх „ренеґатами" та протиставлючи їм тих обмосковлених совєтських громадян жидівського роду, які твердять, що їх справжньою і одинокою батьківщиною є — Совєтський Союз, з якого не хочуть виїздити. Тих 39 жидів написали спільного листа до совєтських властей, в якому заявляють своє бажання еміґрувати до Ізраїлю й таврують пропаґандивний протиізраїльський виступ в пресі та на радіо-телевізійних конференції великої групи засимільованих жидів.

У зв'язку з нарадами „4-ох великих" — затишшя на Близькому Сході

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант викликав знову із Москви тамошнього шведського амбасадора Ґуннара Яррінґа, який все ще формально є посередником ОН для ізраїльсько-арабського конфлікту. Яррінґ прилетів в середу 11 ц.м. до Ню Йорку й негайно розпочав окремі розмови з У Тантом та амбасадорами ЗСА, Британії, СССР і Франції, як також — амбасадорами Ізраїлю й Єгипту. На останній конференції амбасадорів чотирьох великодержав в ОН над справою ізраїльсько-арабського замирення буцім-то осягнено деякий, хоч маленький, поступ і це спонукало У Танта викликати Яррінґа: коли Ґуннар Яррінґ прийде до переконання, що покращали умовини для його посередницької примирливої місії — він виїде знову на Близький Схід. На ізраїльсько - арабському фронті від тижня настав розмірний спокій, бо спорадичний скорострільний чи навіть артилерійський вогонь почерез Суезький канал „не рахується". Це затишшя пояснюють саме здогадним поступом у нарадах „чотирьох великих" щодо можливостей ізраїльсько-арабського замирення. Але однаково в Ізраїлі, як в арабських країнах ставляться дуже недовірливо до нарад великодержав: Ізраїль є проти накидування йому волі великодержав щодо відкликання ізраїльського війська з окупованих арабських земель, а Єгипет, Сирія й арабські підпільно-революційні організації відкидають проєкт відновлення воєнного перемир'я.

Пластовий поклін Шевченкові у Вашинґтоні

Філядельфія, Па. (О. Лий) — Вже давніше, ще поки стало відомо про Шевченківську маніфестацію у Філядельфії з приводу передачі площі ім. Т. Шевченка, устійнили пластуни з Філядельфії разом із пластунами із Балтимору відбути в неділю, 5-го березня ц. р. спільну пластову стрічу перед пам'ятником Т. Шевченка у Вашинґтоні і в той спосіб спільним пластовим апелем вшанувати пам'ять пророка.

В суботу, 14-го березня філядельфійське пластунство бере участь у громадській Шевченківській Академії, а в неділю, 15-го березня, після вислухання св. Літургії в 9-ій год. рано в церкві Царя Христа при вул. Каюґа, виїжджає зараз же в 10-ій год. автобусами до Вашинґтону, де о 2-ій год. по пол. перед пам'ятником Т. Шевченка відбудеться спільний Шевченківський Апель Пластових Станиць із Філядельфії, Балтимору і делеґацій Станиці у Вашинґтоні

В поворотній дорозі, на запрошення Пластової Станиці в Балтиморі, задержиться філядельфійське пластунство в Балтиморі на товариській зустрічі, під час якої філядельфійський пластовий мистецький гурток під проводом п. Зенона Чайківського виступить із своєю гарною сценкою у 20-ліття Пласту п. н. „Дєдьо".

Пластуни, що не поїдуть до Вашинґтону, візьмуть участь у маніфестаційному відкритті Парку Т. Шевченка у Філядельфії.

ДЕДИКАЦІЯ ПАРКУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — В неділю 15 березня ц. р. відбудеться тут урочисте відкриття Парку Тараса Шевченка, влаштовуване заходами філядельфійського Відділу УККА. Збірка учасників цієї маніфестації відбудеться о год. 2:30 по полудні коло парку при 5300 Норт Бровд Стріт. Запланований похід не відбудеться.

У Філядельфії вшанували пам'ять Гол. Командира УПА — ген. Тараса Чупринку

Філядельфія (О. Л.). — В суботу 7-го березня в залі Бенджемін Франклін при масовій участі старших і організованої та уніформованої молоді відбулось гідне вшанування сл. п. Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича, з нагоди 20-ліття його геройської смерти в бою з ворогом України. Святочну академію підготовив цілий комітет, складений з представників різних організацій, під патронатом Відділу УККА. Перед портретом сл. п. Т. Чупринки, виконання В. Ласовського, відбувся Апель, яким проводив від І Див. УНА Б. Артимишин. Свято відкрив голова ОбВУА М. Алексевич. На апелі грав на сурмі Я. Федорійчук. Члени ТУСМ В. Лупань і Л. Івасиків прочитали уривки із Звернення Воюючої України з 1949 р., підписаного ген.-хор. Т. Чупринкою. Після складення вінків перед портретом Командира УПА головну промову виголосив ген.-полк. Павло Шандрук. Потім виступало тріо „Анкор" у складі: Марусі Штець, Орисі Гевка і Віри Длябога, в супроводі пяніста А. Шуля, та виступав бандурист Р. Левицький. Закінчилась академія виступом молоді з СУМА, Пласту, Рідної Школи та Школи Українознавства при Осередку СУМА ім. УПА, під мист. керівництвом пластового сен. В. Мельника. Акомпаніювала до цієї сцени піяністка проф. Зоя Маркович. Академія на пошану ген.-хор. Тараса Чупринки закінчилась відспіванням „Ще не вмерла Україна". Тієї ж неділі в українській катол. і укр. правосл. церквах відбулись відповідні Богослуження, на яких були представники організацій із своїми прапорами: до масової участи в академії закликали громаду місцеві українські радіопрограми.

Білоруси відзначають 52-у річницю проголошення Державности

Ню Йорк. — Білоруська спільнота у вільному світі відзначає 52-у річницю проголошення Білоруси вільною і незалежною державою. На вшанування цієї річниці, Білорусько - Американська Асоціяція в Ню Йорку влаштовує святочну зустріч, що відбудеться в неділю 22 березня, о 2:30 по полудні, в залі готелю „Балтимор", при Медісон евню і 43-й вулиці. Головою Білорусько - Американської Асоціяції є відомий громадський діяч та літературознавець д-р Володимир Станкевич, заступником І. Азарко. Представники білоруського громадсько-політичного і культурного світу постійно і жваво цікавляться життям українців у сусідній з Білорусією Україні та української вільної спільноти за кордоном.

Аллентавнська Округа УНСоюзу відбула річні збори

Аллентавн, Па. — Минулої неділі, 8-го березня 1970 р. тут в Українській централі при вулиці Фронт відбулися чергові річні збори Відділів Союзу з Аллентавну, Нортгемптону, Бетлегему, Істону, Ормроду, Палмертону і Редінґу. Збори відкрив довголітній голова Округи та секретар місцевого Відділу Іван Зазворський, який попросив о. мітрата Андрія Дворакіського відмовити молитву. Після того обрано президію зборів, до якої ввійшов о. Двораківський, як голова, та пані Анна Гарас і Степан Колодруб, як секретарі. Приявних на зборах було 35 осіб з 11 Відділів Округи. На програму зборів склалося прочитання п. Іваном Стасівим протоколу попередніх загальних зборів, який принято без змін, і звітування з минулорічної праці головою Округи п. Іваном Зазворським, який подав справоздання з успішного відмічення Округою 75-річчя УНСоюзу та з його організаційних заходів. В звітовому році він відвідував або телефонічно зв'язувався з всіми секретарями і самий придбав 25 членів. Дальше звітували містоголова В. Пипюк, секретарка п-і Анна Гарас і касир Дм. Мушастий. За контрольну комісію звітував о. Двораківський. Звіти принято й подякувано уступаючій управі, після чого запрошено до слова головного секретаря д-ра Ярослава Падоха, який дав огляд діяльности цілого УНСоюзу у його важному і успішному ювілейному 1969 році. В тому році придбано для УНСоюзу кругло 5,500 ювілейних членів, що було найбільш цінним відміченням союзового 75-річчя. Громада дала доказ свого доцінювання праці, а

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

18-річні виборці

Американська Конституція визначає вік тільки для пасивного права голосування, конгресменів і сенаторів, але не визначає віку для активних виборців. Це — компетенція стейтів, і в різних стейтах визначення мінімального віку для голосуючих неоднакове. Тепер Конгрес призадумується над реформою, яка запровадила б для всіх стейтів одностайне право голосування і щоб мінімальний вік голосуючих визначити на 18 років. Президент Ніксон сприяє такій реформі. Проте, вона має багато арґументів „за" і „проти". До речі, голова Правничої комісії в Палаті Репрезентантів, через яку мусить перейти такий закон, конгресмен Імануел Селлер, демократ з Ню Йорку, є рішучим противником обниження віку нюйоркських виборців з 21 до 18. „проти" є також усі консервативні члени Сенату, які мають більшість в Комісії, що вирівнює розбіжності між обома Палатами.

Коли 18-річний юнак має право самостійно працювати і має обов'язок платити податки та йти до війська, то він повинен мати також привілей голосування. У ще більшій мірі це стосується жінок, які на 18-му році більш зрілі і здатні до подружнього життя, аніж їхні однолітки-мужчини. В нинішніх часах державні й суспільні справи перестали бути упривілейованим предметом зацікавлення „батьків" — вони цікавлять і хвилюють також „дітей". Коли студенти, ба навіть учні середніх шкіл виявляють свою опозицію проти існуючого ладу бурхливими демонстраціями, то призвання їм права голосування вже на 18-му році вплине на них заспокійливо і скерує на шлях леґалізму.

Поруч з такими найчастіше висловлюваними арґументами „за" — можна почути, що 18-річні виборці будуть керуватися виключно своїми почуваннями й настроями, а не розсудком і знанням суспільних справ. Тому їхні голоси можуть неґативно вплинути на вислід виборів. Більшість 18-річних виборців буде рекрутуватися з-посеред „лівих" та „опозиціонерів", якими вони стали просто через свій незрілий вік. Виборче право для 18-літніх тільки розполітикує їх із шкодою для їх студій та з ще більшим приниженням авторитету старших віком громадян. Ці арґументи, між іншим, переважили у плебісциті щодо віку виборців у стейті Ню Джерзі, де залишено вік 21 року для голосуючих.

Але це проблема жива й цікава, і вона не зійде з денного порядку.

Голосніше від дзвонів

У квітні цього року сповняється 25 років з того часу, як червона Московія, захопивши Західню Україну, започаткувала новий брутальний похід на повне знищення і ліквідацію Української Католицької Церкви. Добре сталося, що Українське Богословське Наукове Товариство з цієї трагічної нагоди зібрало і проголосило перший список єпископів, які впали жертвою того народовбивчого походу. Список далеко не повний і його напевно можна буде поширити ще на десятки або й сотні інших священиків та тисячі мирян.

Раніше справжні гекатомби жертв в обороні своєї віри в Бога принесла Українська Автокефальна Православна Церква із своїм первоієрархом Великим Митрополитом Липківським на чолі. Було б добре й побажано, щоб і ця Церква подбала про відповідний список тих незчисленних жертв, що їх судилось їй принести за віру в Бога. Можливо, що пощастило б навіть нав'язати в цих заходах співпрацю Богословського Наукового Т-ва УКЦеркви з відповідними установами наших Православних Церков.

Ніщо бо голосніше не говорить в обороні Церкви і Народу, як їхні жертви. Правда, ця голосніша від гомону дзвонів мова жертв, не завжди доходить до вух тих, які в першу чергу повинні її почути. Сумним прикладом цього може послужити ведена вже кілька років акція для організаційного завершення УКЦеркви створенням її Патріярхату. Але чи ж інакше було і з Христовою вірою взагалі? Церква Христова побудована на Його науці, кістках і крові Його визнавців. Мільйони цих мучеників ще й нині доповнюють тисячі жертв українських Православної і Католицької Церков. Можемо мати певність, що їхні подвиги не будуть даремні, якщо ми, ввесь наш нарід, пам'ятатимемо про них не тільки в наших думках, але й в наших ділах.

Запланована на найближчі місяці нова акція для патріярхального завершення УКЦеркви дає нам окрему нагоду, щоб до мови наших мучеників долучити нашу єдність, нашу стійкість і нашу жертвенність.

ЧОМУ ПЕРЕГОВОРИ?

Мюнхен. — Між Бонном і Москвою, між Бонном і Варшавою, між Бонном і Східнім Берліном відбувається жвавий обмін думок про „нормалізацію".

Уже попередній коаліційний уряд — християнських демократів і соціял - демократів, що діяв у Західній Німеччині до кінця жовтня 1969 р., починав вести активну політику щодо своїх східніх сусідів. Тоді був міністром закордонних справ Віллі Брандт. Тепер він — голова уряду.

Від 1949 р., коли створено Німецьку Федеративну Республіку з столицею в Бонні, в її політичних колах і суспільстві з'явилась надія на прилучення східніх земель, що були деякий час совєтською зоною, а 1949 р. перетворені були на так звану Німецьку Демократичну Республіку під диктатурою комуністів.

Однак історія показує, що Москва не випускає легко нею загарбаних територій і шанує тільки силу. Так було в 1946 р. в Іранському Азербайджані, що був окупований російським військом: президент Труман вислав туди американське військо, примусивши цим Сталіна вивести совєтські полки із Персії.

Цим способом вигнати 20 совєтських дивізій із Східньої Німеччини не було можливости, бо то привело б до великої війни між Америкою та СССР. Американська армія була здемобілізована і громадян трудно було б переконати, що їхні сини мають класти голови за об'єднання Німеччини, з якою ще недавно народи півсвіту вели тяжку війну. Таким чином, справу об'єднання німецьких територій відложено на неозначений час.

Фактично постали дві німецькі держави: одна демократична, з столицею в Бонні, стала членом західнього оборонного союзу — НАТО; друга, васаль Москви, вступила в агресивний воєнний союз, що зветься Варшавський договір. В обох цих державах є армії, і, коли б дійшло до міжнародного конфлікту, німці билися б проти німців на німецькій території.

Двадцять років східня політика Німецької Федеративної республіки була „заморожена" .Від 1961 року дві частини Німеччини розділено високим муром у Берліні і замінованим кордоном. Комуністичний уряд таким способом спинив масову втечу своїх підданих із „демократичної республікки". Виселені із східніх територій німці та їхні діти влаштовують щороку з'їзди в Західній Німеччині, проголошуючи своє право на поворот у рідні околиці. Але ці маніфестації не впливають на політику.

Таке положення повного відокремлення „Німецької Демократичної Республіки" від Західньої Німеччини дуже вигідне для комуністів у Східньому Берліні. Адже ж контакт підданих Ульбрихта з західніми німцями загрожує комуністичному режимові: матеріяльний рівень в Західній Німеччині вищий, тут немає терору, є вільна преса, вільне громадське життя. Це зміцнює опозицію німців у Східній Німеччині до комуністичного режиму. Тому в Східньому Берліні диктатор Ульбрихт відмовлявся від будь - якого політичного чи культурного контакту з Західньою Німеччиною.

Однак, тепер, коли Москва перебуває в „ідейному" і навіть у збройному конфлікті з Китаєм, уряд СССР змінив свою політику супроти Західньої Німеччини. Совєтський посол у Бонні Царапкін приязно розмовляє з німецькими міністрами. Широко розвивається господарська співпраця. Зелений газ незабаром постачатимуть в Західню Німеччину аж із Сибіру.

Пропозицію Бонну знормалізувати стосунки між Федеративною Республікою та СССР прийняли в Москві дуже охоче. Тепер державний секретар Західньої Німеччини Бар веде в Москві переговори, в яких бере участь міністер Громико. Тема переговорів — відмова від уживання сили у вирішенні спірних проблем, визнання теперішніх східніх границь Західньої Німеччини, її відмова від атомової зброї.

Про заінтересованість Москви в нормалізації взаємин з Бонном свідчить і такий ніби незначний факт: два тижні тому літак, яким подорожував міністер закордонних справ Шеель до країн Південної Азії, зупинився в Москві. Шеель хотів побачитися з Баром. На летовище приїхав також заступник міністра закордонних справ Семьонов, щоб привітати Шееля.

Москва хоче договорами з Західньою Німеччиною, добитися правного визнання західніх кордонів своєї імперії. Ульбрихтові нормалізація не подобається з відомих причин, і Громико мусів їхати в Східній Берлін, щоб переконати його не „різнити в хорі" і взяти участь у переговорах з Бонном.

Тепер іде підготова до зустрічі Брандта з прем'єром комуністичної Німеччини Штофом у Берліні. Між Варшавою і Бонном також почалися перші контакти. Уряд Західньої Німеччини йде на ці переговори реалістично, без ілюзій. Навіть, коли вони не дадуть політичних результатів, вже злагіднення комуністичного режиму в Східній Німеччині було б великим моральним успіхом Бонну: це збільшило б симпатії поневолених 18 мільйонів німців під режимом Ульбрихта до уряду Західньої Німеччини.

В уряді, в опозиції та суспільстві Німецької Федеративної Республіки прийшли до переконання, що таки доведеться визнати втрату великих територій на сході, що до 1939 р. були частиною Німеччини. Але немає охоти визнати державу Ульбрихта, як країну „закордонну". Однак, це вже належить до вміння спеціялістів міжнародного права, зформулювати взаємини між двома німецькими державами.

П. А.

Ярослав Шав'як

ВІДЕНСЬКА „СІЧ"

(3)

На терені Відня „Січ" була відома не тільки зі своїх численних зв'язків з різними німецькими, слов'янськими та міжнародними організаціями і товариствами, серед яких пропагувала українську правду, але й своїми мистецькими імпрезами для відзначення Шевченківських чи інших національних роковин. Ці імпрези, дбайливо підготовані і з мистецьким смаком виведені, приносили „Січі" таку популярність, що жаден ректор чи декан віденського університету не мав відваги відмовитися виголосити вступне слово, коли його про те просили. Віденська „Січ" завжди старалася мати власний добре вишколений мужеський, а також мішаний хор і знаменитих дириґентів. Для прикладу, на початку 20-их років таким дириґентом хору „Січ" був Іван Охримович, пізніше відомий дириґент мужеського хору „Сурма" у Львові, та проф. Лев Туркевич, пізніше дириґент львівської опери. На січові мистецькі імпрези зчаста попадали такі українські мистецькі аси, як Любка Колесса, Володимира Божейко, челіст проф. Богдан Бережницький, Михайло Голинський та інші.

Уславилася віденська „Січ" ще й своєю акцією „Української Студентської Самопомочі". Після першої світової війни українські студенти - ветерани опинилися у Відні серед тяжких матеріяльних обставин. Рухливіші і спритніші з них при допомозі академічних властей Відня, зокрема віденського університету, зорганізували кравецькі, шевські, фризієрські, переплетничі робітні, де українські студенти мали добрі заробітки, що допомагали їм закінчити студії. „Українська Студентська Самопоміч", зорганізована січовиками, тривала довгі літа.

Відома була теж віденська „Січ" своєю книгозбірнею. Цю бібліотеку започаткував один із перших духовних провідників „Січі", Остап Терлецький, що мав тоді посаду бібліотекаря при віденському університеті, а пізніше був приватним секретарем князя Ліхтенштайна. З кількадесяти томів у перших роках дійшла січова бібліотека до 924 томів у р. 1874 і до 1307 томів у р. 1876. В р. 1943 ця бібліотека нараховувала кілька тисяч томів, серед яких були численні рідкісні видання. Вся ця бібліотека пропала в хуртовині другої світової війни, після того, як большевики „визволили" Відень.

У перших роках свого існування пробувала віденська „Січ" свою видавничу діяльність. Заходами „Січі" появився в р. 1876 перший том історії І. Маркевича в накладі 1.000 примірників та чотири томи книжечки поезій Шевченка в популярному виданні для народу, в загальному накладі 18 тисяч примірників. Було це перше масове видання Шевченкових поезій для Галичини. Але під оглядом видавничої діяльности найбільшу заслугу має „Січ" виданням своїх трьох альманахів.

Перший альманах вийшов з приводу 30-тих роковин заснування товариства під титулом: „Січ" — альманах в пам'ять 30-их роковин основання товариства „Січ" у Відні" — коштом і заходом товариства, Львів 1898 р., стор. 244, малої вісімки. До редакційного комітету цього альманаху належали: д-р М. Кордуба, Я. Яричевський і Роман Сембратович.

З приводу 40-річчя товариства появився другий альманах п. н. „Січ", альманах в память 40-их роковин основання товариства „Січ" у Відні" — зібрали й видали д-р Зенон Кузеля і Микола Чайківський, Львів, 1908, стор. XII + 538.

Врешті з нагоди 60-ліття „Січі" вийшов в р. 1932 третій альманах п. н. „Над синім Дунаєм, ювілейний збірник Українського Академічного Товариства „Січ" у Відні". — Зредаґували д-р Остап Грицай і Теодор Марітчак. Відень, 1932. Заходом і коштом Ювілейного Комітету.

Усі три альманахи „Січі" цінні тим, що, поруч низки наукових та літературних праць, вони подають багато матеріялу про саму „Січ", а в другім альманаху зібрано начерки історії майже всіх існуючих тоді українських студентських організацій. Третій альманах неоціненний м. ін. і тим, що на 50 сторінках подає нарис історії віденської „Січі" Теодора Марітчака п. н. „Минуле віденської „Січі", а цей нарис доповнює д-р Юрій Вітошинський своєю статтею п. з. „Взаємини віденської „Січи" з чужинцями". В третьому альманаху є блискучий спогад д-ра Луки Мишуги про віденську „Січ" п. н. „Спогад декадента", спогад пок. д-ра Івана Німчука про січневу ірреденту 1917 року п. н. „За Соборну і Самостійну" та інші дуже цікаві матеріяли з життя віденської „Січі" впродовж її 60-річчя.

Після прилучення Австрії до Німеччини в р. 1938 гітлерівська влада закрила всі 15 українських товариств на терені Відня, а замість них створено філії Українського Національного Об'єднання (УНО). Але й в цій новій організаційній формі віденська „Січ" не послабла в своїй діяльності. Ось уже в березні 1941 року віденська „Січ" під проводом Богдана Лончини уладила „Український Вечір" в Німецько-Чужинному Студентському Клюбі у Відні, що „далеко переходив і цілістю і в подробицях буденні та святочні імпрези", як пише про те Анатоль Курдидик у „Краківських Вістях" з того ж року (з 2 квітня 1941). „Заля, — читаємо, — тріщала. На залі професори університету й інші визначні гості, повно студентів - чужинців, і з українців усі". „Ю. Мохнацький зробив з хору справжній живий інструмент і збирав бурі оплесків"; а в танцюристів „було стільки верви, чару й краси, що публіка викликала оплесками виконавців". Друга частина вечора — це була вистава, присвячена Україні: книжки, журнали, преса всіма мовами про Україну, вишивки, гуцульська різьба, оригінальні картини наших малярів. Все з прекрасними інформаційними написами. Німецькі професори питали: „Як це можливо, що вони („січовики") це все так прегарно зробили?"

У березні 1943 р. віденська „Січ" святкувала 75-ліття свого існування (див. ч. 82 „Краківських Вістей" з квітня 1943 р.). Перше свято відбулося 13 березня у формі святочних сходин для членів т-ва й українських громадян Відня. Промову виголосив тодішній голова „Січі" О. Цибрівський, який з'ясував ролю і значення „Січі" та вказав на її світлу традицію. Ред. Андрій Жук доповідав про ролю українського студентства в нашому суспільному житті. Він представив початки організацій українського студентства в Києві, у Львові й у Відні. Наспіли численні привіти, м. ін. привіт від Митрополита Андрея Шептицького.

Друга частина свята мала форму українсько - чужинецького вечора, що відбувся 16 березня 1943 в залях кафе-ресторану Гібнера. Було багато чужих гостей, між ними численні професори німецьких шкіл. Програма вечора складалася з концерту і комерсу. Концерт започаткував голова т-ва О. Цибрівський. По нім ішла промова проф. В. Залозецького, який з'ясував духову атмосферу високих шкіл Відня, її вплив на формування світогляду студіюючої тут української молоді та зв'язану з тим ролю „Січі". Виступали чоловічий хор під проводом К. Цепенди, молода українська співачка Ольга Сушківна, піяніст Т. Микиша, кол. член „Січі", та соліст В. Баранський. По концерті відбувся комерс у гарно прибраній залі, під час якого гості мали ще нагоду познайомитися з українською піснею легкого жанру, українськими народними танками, виконаними українськими студентами й студентками, прислухатись нашій танковій музиці, виконаній оркестрою, зорганізованою Р. Геник - Березовським. Повноту мистецьких можливостей ілюструвала ще виставка вишивок і гуцульської різьби.

Останні Загальні Збори віденської „Січі" відбулися в червні 1945 року з ініціятиви передостаннього голови „Січі" Юрка Мохнацького та д-ра Сергія Накловича. В зборах взяло участь понад 30 осіб. Тоді вибрано нову управу в такому складі: д-р Сергій Наклович — голова, Мирон Теребенець — містоголова, мґр М. Комісар — містоголова, Юрій Мохнацький, Святослав Зятик, Мирон Бучак — члени управи. Тодішня нововибрана управа „Січі", яка з уваги на політичні обставини у Відні (большевицьке „визволення" столиці Австрії) не зголошувала свідомо свого вибору в жаднім „ферайнсбюро", провела впродовж кільканадцяти місяців дуже важку працю в напрямі допомоги українським студентам і рятування їх у випадку небезпеки. Це тривало до 17 жовтня 1947 року, коли підступно схоплено д-ра Сергія Накловича. Після укладення мирового договору між Австрією і СССР (15 травня 1955 р.) останній голова „Січі" належав до тих щасливців, що їм вдалось повернутись до столиці Австрії після кількарічного перебування у совєтських тюрмах. Про останні дні віденської „Січі" він задумує розповісти в четвертім альманаху „Січі", який приготовляє до друку.

Колишні члени віденської „Січі" розсіяні тепер по цілому світі. Горстка їх перебуває (між ними — три колишні голови: д-р Юрій Вітошинський, д-р Роман Саєс-Залозецький, д-р Сергій Наклович). Велике число кол. членів „Січі" перебуває в цій країні. Треба гадати, що всі вони вдячні комітетові, який 8 березня 1970 року вмурував пропам'ятну таблицю в українській церкві Відня. Ця таблиця пригадуватиме славні діла віденської „Січі".

Але мені здається, що ця пропам'ятна таблиця повинна також пригадувати кожній ґенерації українського студентства про те, що з українських найстарше студентське товариство „Січ" треба відновити, коли для цього з'являться сприятливі обставини.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОЛИ ЛЮДИНУ ЗРАДЖУЄ ПАМ'ЯТЬ...

На сторінках „Свободи" час від часу згадується широкознаний в Україні уманський парк „Софіївка". Прикладом, у числах газети з 15 і 16 січня ц. р. надруковано нарис інж. Степана Симка про цей парк. А через місяць приблизно на той нарис відгукнувся Іван В. Чинченко, замітку якого під назвою „Ще про парк „Софіївка" в Умані" мені довелося прочитати в „Свободі" з 11 лютого. Маючи намір доповнити нарис інж. Симка історичними матеріялами, автор замітки пише:

„Отже, щодо самої назви „Софіївський парк". Ім'я Софії походить з вельможного роду Італії, на жаль не можу пригадати, з якої саме частини. Лише пригадую, що її батько в Італії мав дуже великий і багатий парк. Граф Фелікс Потоцький одружився з Софією і привіз її з Італії у свої мастки коло Умані (парку ще там не було). Графиня Софія дуже сумувала за батьківщиною і за парком свого батька, в якому провела дитинство і молодість. Щоб бодай часвтинни створити своїй жінці оточення, що нагадувало б їй Італію, — граф Потоцький збудував зазначений парк тими методами й засобами, що їх описує інж. Симко. Парк „Софіївка" не був найбільшим парком в Европі, бо в архівно - історичних матеріялах „Софіївки" записано, що була це мініятюра парку Софіїного батька в Італії".

Під цим уступом можна б підписатися обома руками, якби п. Чинченко був не припустився важливої помилки. Річ у тім, що Софія, з якою одружився Фелікс Потоцький, була не італійка, як про це пишеться в замітці, а грекиня. І привіз граф молоду дружину не з Італії, а з Греції. І парк „Софіївка" не є мініятюрою парку Софіїного батька в Італії, а мініятюрою парку Софіїного батька в Греції.

А втім, я не обвинувачую автора замітки за цю помилку. Бо історичні матеріяли про „Софіївку" п. Чинченко справді читав. А що пам'ять його зрадила, то таке з кожним із нас може трапитися. Особливо тоді, коли йдеться про те, що тобі довелося читати сорок - п'ятдесят років тому.

Філядельфія А. Ган.

Проф. Степан Шах

РОМАН ШУХЕВИЧ — СИМВОЛ НЕЗЛАМНОСТИ

(Спомин)

(10)

Вдома допомагав я йому не раз в науці греки й латини, бо їх кляса мусіла в однім шкільнім році переробити науковий матеріял з двох кляс — III і IV, щоб через воєнні події 1918/1919 рр. не втратити одного року. І тут пригадується мені, як при лектурі латинського автора Корнелія Непоса, при біографії атенського архонта Мільтіяда розгорнулась між нами розмова на тему боротьби атенців з перською навалою на кітловатій рівнині під Маратоном 490 р. перед Хр.

При перекладі опису переможної боротьби атенців з перською перевагою спитав він: „Як могли 10.000 атенців і 1000 їх союзників — платейських добровільців — відважитися боротися з 200.000 персів, що мали й кавалерійські відділи для атаки?" Я скореґував наперед подане ним число персів — 200.000, яке він навів за шкільним — з австрійських ще часів — підручником укладу Семковича-Барвінського, і подав справжнє число персів: 20.000 лучників, мечників і кіннотчиків, що їх перський полководець Датис висадив із фльоти на східнє узбережжя Аттики. Зрештою, додав я, горбкувата площа під Маратоном не помістила б навіть 200-тисячної бойової армії. (У буйній фантазії деяких пізніших авторів виросло це число до леґендарної кількости 600.000 персів — проти 11.000 греків! Та чи лише у греків була колись така „героїчна" фантазія?")

А коли я представив малому зацікавленому учневі — для ліпшої орієнтації — плян боротьби на Маратонськім полі графічно, як це колись я в австрійській школі резервових офіцерів учився, то Ромко поставив друге питання: „А як міг Мільтіяд повзяти такий плян, навіть проти думки інших стратегів, коли він не був генералом з фаху?" На це відповів я йому словами римського письменника Квінта Куртія Руфа, біографа македонського короля Александра — „Historiae Alexandri Magni regis Macedonum", що геніяльний „полководець родиться вже таким, а не щойно через науку стає ним". І подав йому деякі очевидні приклади зі всесвітної історії як Олександра Великого, Ганнібаля, Юлія Цезаря, Наполеона Бонапарте та козацького гетьмана Богдана Хмельницького.

На подібні теми говорили ми не раз і пізніше. І тепер, коли пишу ці рядки, запитую себе: Чи не зродилась уже тоді в голові молодого Ромка Шухевича — при читанні життєписів грецьких оборонців демократичної свободи і державної незалежної Греції — Мільтіядів, Темістоклів, Аристидів, Епамінондів — проблиски і його будучої революційної діяльности, військової організації і бойової тактики? В головах дозріваючих юнаків назрівають поважні часом уже пляни на майбутнє, бо, як каже німецький свободолюбний поет Фрідріх фон Шіллер у своїм драматичнім творі „Wallenstein" „ein grosses Muster weckt Nacheiferung" - „Великого формату взірець розбуджує ревність до наслідування". („Пролог" вірш 22).

У тому — згаданому вже — гуцульському покої не раз гостила Герміна Шухевич нас, своїх льокаторів — полк. Євгена Коновальця, мене й свого, завжди чемного і здисциплінованого внучка Ромка — чайком з малиновим соком, що вона його витискала з малин, плеканих у її невеличкім городі за віллею. Ми реванжувались їй або вином з „Народної Торгівлі" або „помадками" з цукорні Пясецького. Пані Герміна Шухевичева, як удовиця по австрійському професорові гімназії за польських уже часів, а до того при тодішній загальній матеріяльній скруті і безприкладній девальвації польської валюти — марки (щойно в 1924 році прийшов „złoty polski" за міністра Владислава Ґрабського) матеріяльно бідувала. Але була вона гостинна, любила оповідати, а оповідала нам про „старі часи" українського Львова, про кардинала Сильвестра Сембратовича, про Мих. Драгоманова, про Івана Франка, і все з виразним протипольським наставленням.

У своїй красномовності оповіла вона нам одного разу, що ділялося серед львівської української громади, коли 3 вересня 1914 р. російська армія зайняла без бою Львів. У Львові залишилися тільки політично незаанґажовані суспільні діячі, інші подались на Захід. Настав застій у всьому. Останнє число щоденника „Діло" вийшло 5 вересня і то за редакцією директора „Національного Музею" — д-ра Іларіона Свєнціцького.

7 вересня обняла владу цивільна російська адміністрація під проводом губернатора — графа Шереметєва, що урядував у львівській ратуші. У нього зголосилась українська делеґація, щоб наладнати, власне уможливити українське релігійне, господарське й культурне життя у Львові і в краю. На чолі цієї делеґації став, оповідала пані Герміна, — її чоловік, емеритований професор Володимир Шухевич, що був тоді головою управи Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка; у склад депутації входили — о. д-р Йосиф Боцян, пізніше єпископ луцький — з рамени Духовної Семінарії, адвокат д-р Степан Федак — як директор банку „Дністер", інж. Юліян Січинський, що був радником дирекції державних домен, — з рамени „Народної Торгівлі" та адвокат д-р Володимир Охримович від забезпеченевого Т-ва „Дністер".

Проф. В. Шухевич відчитав уложену попередньо на нараді в палаті Митрополита А. Шептицького заяву, в якій просив губернатора графа Шереметєва уможливити українським культурним товариствам, господарським установам й греко-католицькій Церкві статутову працю та домагався видавати для населення обіжники зрозумілою для населення мовою, тобто українською мовою. У відповідь на цю просьбу проф. В. Шухевича заявив губернатор Шереметєв, що справа українських товариств з уваги на воєнні події — не на часі, а щодо мови, то він добре знає, що є лише один спільний „руский язик" і що в Галичині та Буковині всі розуміють „по-русски". Збув, отже, українську депутацію нічим. Але при тім висловив під адресою голови делеґації — В. Шухевича здивування, як важився він прийти до нього, як губернатора, коли підписав провокативну відозву української „Боєвої Управи", покликаної політичною „Головною Українською Радою" у Львові з початком серпня 1914 року для організації воєнних добровільців — Українських Січових Стрільців — до боротьби з царською армією. На це проф. В. Шухевич відповів, що під згаданою відозвою є підпис д-ра Степана Шухевича, а не його, що губернатора дещо збентежило й розсердило.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО БРАТІВ У ПОТРЕБІ В ЮГОСЛАВІЇ!

ОДЯГИ, ВЗУТТЯ, НАКРИВАЛА і ХАРЧІ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
1213-1217 Summit Avenue
JERSEY CITY, N.J. 07307 Tel.: (201) 795-2155

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 Old York Road
PHILADELPHIA, PA. Tel.: (215) GLadston 5-3774

Перед виставкою писанок у Ню Йорку

У передсвяточному часі частіше зустрічаємось із одним обрядовим предметом нашого народного мистецтва — писанкою. Вона не тільки заповнила вистави наших крамниць, сміється до нас із Великодніх карток і є необхідною на нашому святочному столі. Вона поволі просувається також в американський світ. У школах, жіночих і молодечих клюбах, департаментових крамницях відбуваються покази писання писанок. У святочних числах щоденників мусить бути кльорова сторінка з писанками, а дістати писанку на Великдень — це для американців велика радість.

Отже похід писанки почався! Бо ця скромна обрядова частина нашої народної творчости іде у світ під власним таки найменням. Хоч тут і там ще знайдете вістку про польські чи чеські писанки, проте головна їх маса відома таки, як українська писанка і творчість українського народу. Це й зобов'язує нас дуже уважно поставитись до цього явища. Українська писанка стає нашою візитівкою в чужому світі.

Тому ми повинні її добре знати й розуміти. Це ще не вистачає любуватись її виглядом чи навіть уміти написати її. Писанка — це обрядовий твір, відомий на наших землях ще в доісторичних часах. Цілі покоління наших народних мисткинь творили її. Вона вміщує всі знаки-символи, що в них така багата наша народна орнаментика. Її композиція, складові мотиви, кольорова гама — це все є виявом естетичних почувань нашого народу. Тому вважаємо її дорогою мистецькою спадщиною, і з увагою й набожністю вивчаємо її.

В тій цілі Музей Народної Творчости СУА, що приміщений в Українському Інституті Америки у Ню Йорку, заплянував у квітні ц. р. виставку писанок. Будуть продемонстровані писанки з різних частин української землі. Крім того в доповідях із прозірками знавці нашої писанки покажуть їх головний поділ і типи. Буде змога провірити своє знання українського орнаменту на цьому найменшому предметі нашої народної творчости.

Крім виставки буде проведений Конкурс Писанок. До нього запрошені наші найкращі писанкарки з ЗСА й Канади, які зможуть у такий спосіб перевірити свої здібності та показати українській громаді своє вміння. Писанки, надіслані на Конкурс, будуть виставлені окремо, щоб і глядачі зазнайомитись із їх виглядом.

І так Музей Народної Творчости СУА продовжує завдання, поставлене на початку, а саме — вивчання й досліди нашого народного мистецтва. Першим кроком у тому напрямку була виставка народного мистецтва бачванських українців, що відбулася у приміщенні Музею у квітні 1969 р. Писанки — це друга ділянка, що її тепер хочемо пізнати.

Л. Б.

Нова книжка Івана Коляски

В скорому часі вийде друком друга книжка Івана Коляски англійською мовою під назвою "Two Years in Soviet Ukraine". Перша книжка Коляски "Education in Soviet Ukraine" є накращою аналізою плянової русифікації України Москвою. Тому й не дивно, що з такою ненавистю накинулися на нього в Совєтському Союзі. Друга книжка Коляски ще глибше насвітлює трагічну ситуацію в Україні, що він наочно бачив під час свого дворічного там перебування. Книжку видає те саме видавництво, що видало й „Шкільництво в Україні", а саме Пітер Асошістс. Ціна книжки „Два роки в Радянській Україні" в твердій оправі буде 6.95 дол., а в м'якій — 3.95 дол. Її можна набути замовляючи у видавництві: Peter Martin Associates, Ltd., 17 Inkerman St., Toronto 5, Ont., Canada. Як тільки зголоситься відповідна кількість замовлень, видавництво розпочне її друкувати.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Аллентавнська Округа УНСоюзу відбула річні збори

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

зокрема забезпечення в УНСоюзі, а самий Союз доказав, що він ще молодий, не постарівся за 75 років і далі великими кроками йде вперед. В ювілейному році УНСоюз вперше досягнув і переступив 89,000 членів. В дальшому головний секретар дав огляд діяльности Округи та відзначив найбільш заслужених організаторів членів, а саме п-і Анну Гарас, яка зорганізувала в минулім році 28 членів; Івана Зазворського (25); Степана Колодруба (13); Степана Івасечка (11), та Дмитра Мушастого. Після того д-р Падох накреслив завдання короткої конвенційної кампанії, яка триватиме до початку конвенції, тобто до 17 травня ц.р. та яка має за завдання придбати бодай 2,500 нових членів і наблизити час, коли УНСоюз переступить 90,000 членів. В дискусії представники Відділів зобов'язалися взяти активну участь у цій кампанії та до конвенції виконати вцілости свої приділи членів. Під кінець зборів обрано нову окружну управу, до якої ввійшли: почесний голова Іван Зазворський, голова п-і Анна Гарас, містоголова Володимир Пипюк, секретар Степан Колодруб, касир Дмитро Мушастий, члени: Микола Дубик, Степан Муха і Григорій Працик. До контрольної комісії ввійшли: о. мітр. Андрій Двораківський, голова; Теодора Демчук і Степан Івасечко. Новообрана голова п-і Гарас подякувала за вибір і просила приявних допомогти їй у відповідальній праці, а головний секретар закликав приявних, а зокрема секретарів та 11 делегатів Округи на 27-му Конвенцію УНСоюзу, які були приявні на зборах, щоб всі вони придбали до конвенції традиційну делегатську десятку нових членів. Схвалено скласти 50 дол. на допомогу братам в Югославії та вплатити національний даток на УККА. Збори закінчив молитвою о. Двораківський, після чого була товариська гостина.

У ЛИВАНІ ПЕРЕБУВАЮТЬ кругло 5.000 арабських терористів, членів партизанських „команд", вишколених і озброєних для протиізраїльських партизансько - терористичних актів. Ливанська армія сторожить кордон з Ізраїлем і дбає, щоб більші гурти партизанів не переступали кордон, але не всилі перешкодити меншим гурткам, тим паче, що сусідня Сирія озброює і підтримує ливанських терористів.

Збагатім нашу літературу

(До появи повісти „ВОЩАДЬ" Федора Одрача)

П'ять років тому торонтська громада відправила на вічний спочинок свого земляка, письменника — Федора Одрача, який, крім друкованих творів, залишив великої вартости твір „ВОЩАДЬ" (в польській говірці значить „світанкова заграва"). П'ять довгих років цей твір чекає на добродіїв, які б обдарували нашу еміграцію дорогоцінною книжкою.

Уривки з цієї книжки читано на літературно-мистецькому вечері пам'яті Федора Одрача в Торонті. Велика кількість приявних на тому вечері та позитивні рецензії в українській пресі свідчать про велику вартість твору. Це заохотило членів „Комітету видання творів Федора Одрача" до дальшої праці.

Велике числи поредплат на літературно - мистецькім вечері в Торонті і пожертви 4-ох картин на фінансування друку книжки свідчать про живе зацікавлення української громади появою твору. Чотири картини українських мистців Андрія Бабича, Миколи Бідняка, Петра Магденка та Дарії Онищук — це доказ жертвенности наших визначних людей, за що Комітет складає найщиріщу подяку. Три картини плянується розпродати шляхом льотерійних квитків, а одна картина призначена для щасливого передплатника книжки, число посвідки якого буде вильосоване.

Комітет, в складі Ярослав Соколик — голова, Степан Горлач — секретар, Петро Родак — скарбник, Андрій Ільків і Надія Ключко — члени, звертається до любителів української книжки, до всіх свідомих українців ставати в ряди передплатників і уможливити появу твору. Передплату (5 долярів) просимо передавати членам комітету, або слати безпосередньо до кредитової спілки „Союз":

So-Use (Toronto) Credit Union Ltd, 406 Bathurst St., Toronto 2B, Ont., Canada.

на конто видання твору „Вощадь", ч. 4693, або до Комітету Видання Творів Ф. Одрача, 50 Делаваре Аве Торонто 173, Онт.

Звертаємося да осередків українського поселення в Америці і Канаді організувати літературні вечори пам'яті письменника і збирати передплати на видання його твору „Вощадь". Просимо окремих осіб бути нашими представниками в більших містах. Українські установи, організації, підприємства і професіоналістів закликаємо замовляти передплати із зазначенням, кому ми маємо вислати книжки за ваші гроші, бо багато є старечих домів, наукових установ, середків в Европі і Південній Америці, звідки не можемо очікувати передплати, а книжки треба висилати.

Дякуємо всім українцям в діяспорі, які спричинилися або спричиняться до появи книжки.

За комітет
Степан Горлач

БУДУЮТЬ НОВИЙ КАНАЛ ДНІПРО — ДОНБАС

„Кожному відомо, що Донецькому басейну не вистачає води, а канал Північний Донець — Донбас вирішив проблему лише частково", подають „Ізвєстія" з 4-го березня. Цього року розпочнеться прокладання нового великого каналу, яким води Дніпра поплинуть до Донбасу. Вода піде з Дніпра в Дніпродзержинське водосховище через річки — один із центрів запорізьких козаків — Орель, Орельку та Бриту й біля м. Ізюму ввійдуть у Північний Дінець.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 10-го березня 1970 року по довгій недузі відійшла у Вічність на 74 році життя,
наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п. ВЕРОНІКА зі СКУРСЬКИХ СТОЙКЕВИЧ

народжена в Яричівцях, Зах. Україна, кол. довголітня вчителька в Зборівщині і на еміграції.

ПАНАХИДА буде відслужена в п'ятницю, 13-го березня 1970 р. о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні М. Насевича, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН в суботу, 14-го березня 1970 р. о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до Української Католицької Церкви Христа Царя при вул. Каюґа і 16, а відтак на Український Католицький Цвинтар на Факс Чейс.

Горем прибиті:
доньки: ЛУКІЯ ГРИЦІВ з чоловіком ТЕОДОСІЄМ
ІВАННА ГАНКЕВИЧ з чоловіком ПЕТРОМ
МАРІЯ
внуки: РОМАН, ЯРЕМА, АНДРІЙКО, ОРИСЯ, ТИМІШ і ТАРАСИК
сестри: ЛЕОНТИНА НАКОНЕЧНА з родиною
МАРІЯ ХОМА з чоловіком ІГНАТОМ
брати: РОМАН з родиною
МЕЧИСЛАВ з родиною
та ближча і дальша Рідня в Україні і на еміграції

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 10-го березня 1970 р. несподівано помер в Амстердамі, Н. Й.
наш близький Приятель і Друг

бл. п. ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ КОВАНЬКО

ПОХОРОН в суботу, 14-го березня 1970 р. в Амстердамі, Н. Й.

Дружині Покійного Наталії Михайловній висловлюємо найщиріші співчуття.

Прот. о. МИКОЛА ЧЕРНЯВСЬКИЙ
о. ВОЛОДИМИР, ОЛЕНА, ЮРІЙ і ОКСАНА БАЗИЛЕВСЬКІ
ІНА і АРТУР СОЛОМОНЕ
СЕРГІЙ і МАРІЯ БЕРЕЖНИЦЬКІ
МАРІЯ і ЛЕСИК СОЛОВЬОВИ

Замість квітів на свіжу могилу
Незабутньої Сестри і Тети
бл. п. МАРІЇ КОЛЯНКОВСЬКОЇ
складаємо 100.00 долярів
на Собор св. Софії в Римі.
Микола АЛЕКСЕВИЧ — брат
Д-р Тетяна ЦІСИК
Олена ОЩИПКО — братанки

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 22-го лютого 1970 р. з Волі Всевишнього, по довгій недузі, відійшла від нас в Лелькові, Польща, проживши 76 років
наша Найдорожча і Незабутня МАМА, СЕСТРА, ТЕТА і БАБУНЯ

бл. п. МАРІЯ КОЛЯНКОВСЬКА

вдова по бл. п. о. Олексієві Колянковським, пароховi Дениск, пов. Рава Руська, Галичина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26-го лютого 1970 р. та Тлінні Останки спочили на місцевім кладовищі.

Безмірним горем прибиті:
донька: ДАРІЯ КРИНИЦЬКА з мужем і дітьми
брат: МИКОЛА АЛЕКСЕВИЧ з дружиною
братанниці: д-р ТЕТЯНА ЦІСИК з родиною
ОЛЕНА ОЩИПКО з родиною

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
буде відправлена
в церкві ЦАРЯ ХРИСТА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
дня 17-го БЕРЕЗНЯ 1970 р. (вівторок) о год. 7-ій ранку.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ДНІСТЕР" — 430 ВІДДІЛ УНС

22-го лютого члени Т-ва „Дністер", 430 відділ УНС, заповнили велику залю Дому Української Молоді. Присутніх на Загальних Зборах було понад 50 членів відділу.

Члени дали доказ, що вони зацікавлені працею нашого відділу та працею УНС в цілому, зокрема в цьому конвенційному році. Управа відділу знайшла вдячний відзив у членів, бо вона бажала запізнатися з опінією членів про працю УНС та прийняти пропозиції членів відносно праці УНС в майбутньому.

В год. 1.45, тільки з 15-хвилинним опізненням, предсідник відділу д-р Іван Скальчук відкрив Загальні Збори, покликуючи до президії б. довголітнього секретаря відділу та почесного голову відділу пана інсп. О. Бакая. Вшанувавши пам'ять двох померлих членів відділу Павла Безпалка та м-ґра Евгена Винярського, Загальні Збори приняли денний порядок нарад річних Загальних та Місячних Зборів.

Вичерпні звіти про діяльність Управи зложили: предсідник відділу д-р І. Скальчук, секретар відділу п. Іван Кніґніцький, та скарбник відділу п. М. Тимків. На основі звітів члени могли ствердити, що Управа відділу була надзвичайно активна, зокрема у ювілейній кампанії приєднування членів до УНС. Управа, а особливо секретар відділу Іван Кніґніцький та предсідник д-р Іван Скальчук добились великих успіхів, бо зуміли приєднати нових членів в 1969 році по кінець грудня — 56, в січні 1970 р. — 14 та декілька аплікацій у лютому.

Цим самим вони забезпечили т-ву „Дністер" перше місце у Філядельфійській окрузі в ювілейній кампанії за приєднання членів до УНС.

Члени Управи брали теж участь у громадському житті спільноти, в різних громадських нарадах та репрезентували належно т-во на зовні.

Голова Контрольної Комісії п. Роман Савчак у звіті підчеркнув активність членів Управи і поставив внесок на уділення абсолюторії з признанням Управі. Після короткої дискусії цей внесок Контрольної Комісії був принятий одноголосно.

Одноголосно Загальні Збори перевибрали Управу в складі: предсідник: д-р Іван Скальчук, містоголова: профес. Микола Остапяк, секретар: Іван Кніґніцький, заст. секретаря Микола Пришляк, скарбник: Микола Тимків, орг. референт: Іван Стерпак, члени — Іван Садівник, Степан Квятковський, Павло Ольховицький, та Контрольну Комісію в особах: голова: пан Роман Савчак, члени — Евген Білинський і Нестор Сум.

Загальні Збори вислухали з зацікавленням пропозицій на 27-му Конвенцію УНС, опрацьованих і предложених паном О. Бакаєм. Ці пропозиції були схвалені Загальними Зборами із дорученням, щоб делеґати відділу предложили їх до схвалення окружній нараді делеґатів філядельфійської округи, і щоб ці пропозиції були запропоновані на 27 конвенції УНС.

Головного радного, пана Степана Гавриша, котрий дещо спізнено прибув на Загальні Збори, бо був на Заг. Зборах іншого відділу, привітав від членів предсідник зборів д-р Іван Скальчук і просив його до слова.

Пан Степан Гавриш підчеркнув, що це мабуть не був сліпий випадок, що Загальні Збори „Дністра" відбуваються саме 22-го лютого, себто у 76 річницю заснування Українського Народного Союзу у Шамокіні.

Головний Радний УНС поінформував членів обширніше про працю УНС та особливо підчеркнув велику працю відділу в діловому році, зокрема у ювілейній кампанії членства, в якій відділ вибився на першуна філядельфійської округи. Пан Степан Гавриш висловив надію, що УНС на протязі наступного п'ятиріччя осягне стан 100,000 членів.

Після закриття Річних Загальних Зборів відбулись Місячні Збори, на яких однодушним рішенням зборів вибрано 3-ох делеґатів та трьох заступників на 27 конвенцію УНС. Делеґатами вибрані: д-р Іван Скальчук, Іван Кніґніцький і Осип Бакай.

Загальні Збори рівнож схвалили виділити суму 50. дол. із каси відділу для потерпілих від землетрусу українців у Юґославії.

I. C.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Монтреаль організує допомогу

Відбулася мобілізація грошей і одягу під гаслом сестра — сестрі і брат — братові для потерпілих від землетрусу українцям в Юґославії в метрополітальному Монтреалі. З ініціятиви Пластової Станиці, пл. сен. Д. Попадинець, гол. радний УНСоюзу, зорганізував міжорганізаційний комітет з представників всіх молодіжних і жіночих організацій для координації, вже розпочатої збірки грошей, білизни, одягу, взуття. Започаткував був збірку Союз Студ. Канади.

Координація праці уможливила відкрити збірні пункти при всіх українських парафіях і молодіжних організаціях. Всі 4 Укр. Кред. Кооперативи спонзорують інкасо і безкоштовну пересилку готівки. Декілька приватних торг. підприємств забезпечують звіз товарів і пересилку кораблем зібраних речей, а обидві радієві передачі закликають народ до пожертв. Представниці кільканадцяти жіночих організацій в метрополітальному Монтреалі перебрали організаційні зв'язки та відповідальність за успішність збірки. Наші Пресвітерати Церков і Відділ Ком. Укр. Канади служить нам своїми патронатами, а священики закликають вірних причинитись до такого благородного діла.

За Діловий Координаційний Комітет
Орест Цап — від СУСК, голова, Софія Мацук — від ОЖ ЛВУ, кореcп. і від Пласту Дмитро Попадинець, коорд. реф.

ТАРЗАН, Ч. 6336. Знахурі рішають пімститися

Декому може здаватися неможливим вбити Тарзана — ми не маємо зброї! Але зробіть шнурі, сильні шнурі! Коли надійде Тарзан, то ми скриймося і пропустім його. Після того будемо підкрадатися за ним — аж до... аж до ночі, коли він засне! Але спершу скажемо Тарзанові терпіти — від вогненних мурашок! Ми скажемо вогненним мурашкам — убити Тарзана!